

Asgerd Gudiksen

Overvejelser i forbindelse med min anmeldelse

Min anmeldelse i *NyS 21* af Pia Jarvads bog *Nye ord - hvorfor og hvordan?* blev til på opfordring af redaktionen. Når de netop valgte mig, er det vel dels fordi redaktionen har et princip om at lade forholdsvis uprøvede kræfter komme til, dels fordi de vidste at jeg interesserer mig for ord og orddannelse. Både mit speciale og mit ph.d-projekt handler om orddannelse. Og når jeg sagde ja, var det dels fordi jeg havde glædet mig til at læse bogen, og dels fordi jeg syntes at det var gavnligt for mig at prøve at skrive en anmeldelse.

Hvilke overvejelser gjorde jeg mig så da jeg skulle udforme anmeldelsen?

Det første jeg tænkte var at jeg skulle passe på. Bogen handler nemlig lige så meget om lån som om orddannelse. Jeg skulle altså passe på at mine egne interesser ikke løb af med mig så det hele blev til orddannelse. Det kom dog til at falde lidt anderledes ud. Min anmeldelse fylder ca. 9 sider. Heraf udgør ca. 5 sider almen præsentation og ca. 4 sider en forholdsvis indgående diskussion af to afsnit i orddannelsesdelen: kapitlet "Kryptosammensætninger og skabsafledninger" og et mindre afsnit om etablerede og uetablerede ord (Jarvad 1995:207-237 og 173-175).

Men når det blev sådan, er det nu ikke alene fordi mine interesser løb af med mig. Det hænger sammen med mine næste overvejelser: Hvad er det egentlig for et slags tidsskrift anmeldelsen skal stå i? Og hvad er det egentlig for en slags bog Pia Jarvad har skrevet? Jeg synes ikke nogen af spørgsmålene var helt lette at besvare.

Af *NyS'* bagside fremgår det at *NyS* henvender sig til "forskere inden for faget dansk, til danskstuderende og dansklærere på alle trin samt den sprogvidenskabeligt interesserede offentlighed". Det er jo en stor mundfuld. Og jeg har funderet lidt over om *NyS* virkelig sigter så bredt som det fremgår af bagsideteksten. Mange af artiklerne har et ret specialiseret og vanskeligt indhold. På den anden side er der også glimrende introduktioner til forskellige forskningsområder. Desuden ved

jeg at redaktionen gør et stort arbejde med at få artiklerne til at fremtræde læservenlige og klare.

Også Pia Jarvads bog var som sagt lidt svær at bestemme. Det er klart at der er tale om formidling for en bredere kreds. Den er også et debatindlæg i diskussionen om alle de engelske låneord. Og så er der visse partier der er tæt på at være en lærebog (afsnittene om låneordstyper og dele af orddannelsesafsnittet). Men på den anden side udgiver den sig på ingen måde for at være en lærebog. Endelig er det også en forskningsbaseret bog, der fremlægger forskningsresultater og indeholder ikke helt ukontroversielle synspunkter specielt på orddannelse.

Konklusionen på mine overvejelser blev at jeg besluttede at forsøge at leve op til det der i hvert fald er *NyS* intentioner. Jeg forsøger i anmeldelsen at henvende mig dels til ordforrådsforskere, dels til folk der ikke nødvendigvis kender noget videre til den hidtidige forskning, men dog har en vis baggrundsviden, herunder specielt undervisere og studerende.

Hvad (ordforråds)forskere angår, så jeg det som min vigtigste opgave at gøre opmærksom på at selv om det - om jeg så må sige - er en bog med billeder i, er der også meget at hente for dem som arbejder mere teoretisk med stoffet. Ud fra dette synspunkt syntes jeg det var rigtigt bl.a. at gøre en del ud af kapitlet om kryptosammensætninger og skabsafledninger. Det rummer en interessant, ny indfaldsvinkel til diskussion af grænseområdet mellem afledning og sammensætning.

Især med henblik på underviserne gav jeg en forholdsvis udførlig præsentation af de mere traditionelle, lærebogsagtige passager. Jeg syntes fx det var relevant at omtale de begreber inden for morfologi der behandles, og nævne den gode og udførlige diskussion af kategorisering af låneord. Desuden syntes jeg at jeg burde gøre opmærksom på at selvom bogen er veloplagt skrevet, morsom og letlæst, er der visse inkonsekvenser og uklarheder der kan give problemer, hvis man rigtig går til bunds i stoffet, fx i en undervisningssituation.

Denne lejlighedsvis tendens til uklarhed viser jeg med en gennemgang af et enkelt afsnit fra orddannelsesdelen, nemlig afsnittet om uetablerede og etablerede ord. Pia Jarvads afsnit fylder godt to sider, min gennemgang omtrent en side. Man kan med en vis ret sige at der er tale om en noget skæv vægtning. Men jeg valgte alligevel at holde fast ved denne løsning af flere grunde. For det første var der en formidlings-

mæssig fordel ved at gennemgå ét afsnit grundigt i stedet for at anføre eksempler i spredt fægtning. For det andet syntes jeg at afsnittet havde principiel interesse og kunne fortjene en grundig gennemgang. Denne løsning tilgodeså altså begge mine primære målgrupper.

Det var en spændende, men ikke helt let opgave at anmelde Pia Jarvads bog.

